

Heide [VERTELT]

www.heidevertelt.be

351

4 oktober 2026

Prijzen wandelzoektocht uitgereikt

In de kantine van de voetbalclub Heibos werden vorige week zondag de prijzen uitgereikt van de wandelzoektocht, die deze zomermaanden werd georganiseerd door de VZW Heide vertelt. Nadat de juiste antwoorden werden bekendgemaakt was het tijd om de prijzen te overhandigen. De uitslag:

De Prijzen:

1. Adriaenssen Anita (250 euro)	13. Van Neck Steve (25 euro)
2. Stevens René (150 euro)	14. Van den Wijngaert Sven (20 euro)
3. Michielsen Myriam (100 euro)	15. Peeters Elke (15 euro)
4. Geuens Erik (50 euro)	16. Hense Karel (15 euro)
5. Verpoten Brent (50 euro)	17. De Reu Frank (15 euro)
6. Lathouwers Leo (50 euro)	18. Jansen Brigit (15 euro)
7. De Wit Filip (50 euro)	19. Konings Eef (10 euro)
8. De Reu Begga (50 euro)	20. Ruys Katleen (10 euro)
9. Nauwelaerts Ann (50 euro)	
10. De Reu Chris (25 euro)	
11. De Ren Reinhilde (25 euro)	
12. Van de Wal Armand (25 euro)	

(onze medebestuurder Wim Kuyps reikt de eerste prijs uit aan Anita Adriaenssen) (Foto Paul Lion)

uw reclame in “Heide vertelt”
in de kijker voor 1500 lezers

betaalbare prijzen, ook voor minder grote projecten, met facturatie

De juiste antwoorden:

Antwoorden op de gestelde vragen

1. Eugene COLSON en Denis Whitaker
 2. Glascontainers
 3. Laatste keuring: 02/2025
 4. met 't zwarte kabotseken aan
 5. Brussel/Amsterdam/Parijs
 6. 25 kilometer
 7. 27 jaar oud
 8. 016/24.86.11
 9. huisnummer 141
 10. Nummer 52
 11. Nummer 34
 12. Bernard Bolle en Paul Lewedow
 13. 1952
 14. Suske/Wiske/Schanulleke/Tobias...
 15. 1930
 16. Trein-tram-bus/Grote Route paden, NMBS,Nationale Loterij
 17. Lindenboom gekapt en drie nieuwe aangeplant
 18. Piano
 19. Ronny en Carine Elst-Geysen
 20. Villa Minnepoes, n°13
 21. 't sijsje nummer, n°42
 22. Nummer 23
 23. Beukenhof, Heidestatiestraat
 24. Levenslust
 25. Aldebaran
 26. Nummer 21
 27. 1913
- ANTWOORD SCHIFTINGSVRAAG: 69 formulieren werden ingediend en door de jury weerhouden.

(onze medewerkers in overleg, foto Paul Lion)

antwoorden op de fotovragen

- A: nummer 29
B: blindenwandeling
C: nummer 76.
D: nummer 109
E: nummer 13
F: nummer 42
G: nummer 37
H: nummer 18
I: Nummer 71
J: nummer 22
K: H85NA01KME9
L: nummer 35
M: beukendreef 2.
N: Vredebrug
O: nummer 6
P: nummer 45
Q: nummer 25

Het Goud onder het zand

De kille ochtendnevel hing als een wit laken over de heide van de Achtzaligheden. In een huisje kraakte de houten vloer al vroeg onder de zware stappen van Adriaan Janssens. Het was begin oktober, de maand waarin het zand van Kalmthout moest prijsgeven wat er het hele voorjaar en de zomer in gerijpt had: de patatten.

Buiten stonden de rieten manden al klaar tegen de gevel. De kinderen, Gerard en Frans met opgestroopte mouwen, Joanna en Maria met schorten voorgebonden, en de tweeling Anna en Ludo op blote voeten in ruwe klompen, bliezen witte wolkjes in de vroege kou. „Kom, mannen,” riep Adriaan met zijn lage stem terwijl hij de viertandige riek over zijn schouder legde. „De lucht trekt open boven de heide. Vóór de middag moeten de eerste rijen eruit, anders pakt de nachtvorst ons volgende week bij de lurven.”

Moeder Cornelia kwam uit het achterhuis, haar handen nog wit van het roggemeel. Achter haar schuifelde grootmoeder Anna Catharina Vandenhoutgoor naar de lemen drempel. Ze leunde zwaar op haar knoestige wandelstok, gehuld in een zwarte wollen doek tegen de ochtendtocht. Haar ogen, die al meer dan zeventig jaar armoede, heidebranden en Kempense winters hadden gezien, keken peinzend naar de bleke zon boven het sparrenbos. „Ge moet niet te haastig steken, Adriaan,” sprak Anna Catharina zacht maar beslist. „De knollen liggen diep dit jaar. Wie te wild spit, klieft het brood van zijn eigen kinderen doormidden.” „We weten het, moemoe,” glimlachte Adriaan terwijl hij zijn moeder even op de schouder klopte. „De greep gaat er schuin onder.”

Op het veld achter de schuur begon het zware labeur. Adriaan wrikte de riek met een doffe klap in de schrale zandrug, zette zijn klomp op de dwarsbalk en wipte de aarde omhoog. Meteen doken de jongens en meisjes er bovenop. „Kijk hier, vader!” riep de jonge Frans triomfantelijk, terwijl hij een vuistgrote aardappel uit het zand peuterde en het zand er met zijn duimen afwreef. „Die is vetter dan die van boer Peeters gisteren!” „Niet treuzelen met pronken, Frans,” maande Maria haar broer aan terwijl ze haar mand met vaart vulde. „Sorteer ze direct: de gave voor in de kuil, de kleintjes voor de varkensketel. Moeder wil vanavond de aardappeloogst vieren, maar dan moet de kuil wel gedekt zijn.”

Ludo en Anna kropen op handen en knieën door de voren, hun knieën grijs van het stuifzand. „Vader,” vroeg Ludo met een bezweet voorhoofd, „waaróm moeten wij eigenlijk elk jaar opnieuw op onze knieën door dit zand kruipen? Hebben de mensen hier altijd al patatten gegeten?”

Adriaan hield even halt, leunde met beide handen op de steel van de riek en veegde met de rug van zijn hand het zweet van zijn voorhoofd. „Toen mijn vader Frans nog leefde, God hebbe zijn ziel, ik heb hem nauwelijks gekend, aten de mensen vooral roggepap en boekweitkoeken. Als de rogge verrotte op de halm, stierven hele gezinnen van de honger. De patat heeft ons gered, jongen. Maar hoe die hier precies verzeild is geraakt... dat moet ge aan uw grootmoeder vragen. Die kent de verhalen van over de zeeën.”

Tegen de middag, toen de karrenvrachten naar het erf waren gereden en de aardappelen in een lange richel op stro lagen om ingekuild te worden, verzamelde de hele familie zich rond de open haard in de woonkeuken. De kachel gloeide rood. Op het zwartgeblakerde fornuis pruttelde een reusachtige ijzeren pot met pas gerooide aardappelen, spekvet en uitjes, waarvan de geur door de kieren van de zolder trok. Anna Catharina zat in haar vertrouwde rieten leunstoel bij de haard. Ze had een dampende aarden kom op haar schoot en keek naar haar kleinkinderen, die met rode kaken en vermoeide ruggen op lage bankjes rond het vuur zaten.

„Moemoe,” begon Gerard met volle mond, „vader zei dat ge ons zoudt vertellen waar de patat vandaan komt.” De oude vrouw glimlachte traag. Ze legde haar lepel neer, vouwde haar knokige handen en keek in de vlammen alsof ze daarin beelden zag van heel lang geleden. „Ge moet weten,” sprak grootmoeder met krakende stem, „dat de patat niet uit onze zandgrond geboren is. Ver hier vandaan, aan de andere kant van de grote

zoute oceaan, ligt een land van bergen zo hoog dat ze de wolken openrijten: de Andes. Daar woonden mensen die dicht bij de zon leefden dan wij. En in die bergen was het koud, kouder nog dan wanneer de oostenwind over de Kalmthoutse heide snijdt.” De kinderen luisterden muisstil; zelfs de kleine Anna vergat haar stuk spek door te slikken. „De legende zegt,” vervolgde Anna Catharina zacht, „dat de bergmensen op een dag bedreigd werden door de boze geesten van de vorst en de honger. De mensen riepen naar hun zonnegod: 'Geef ons iets om te overleven, want onze kinderen verkleumen en het graan verdort!' De boze geesten dachten slim te zijn en lachten: 'Laat ze maar planten wat ze willen, wij zullen alles wat boven de grond groeit met de vrieskou verschroeien.' Maar de aarde hoorde het geween van de mensen. Ze liet een plant groeien met giftige bladeren en bittere bessen waar niemand iets aan had. De geesten dachten dat ze gewonnen hadden en lieten de stengels zwart vriezen.”

Ze boog zich iets voorover naar Ludo en kneept zachtjes in zijn knie. „Maar wat die geesten niet wisten, was dat de aarde haar grootste schat had verstopt op de enige plek waar de vorst niet bij kon: diep onder het zand, aan de wortels. Dikke, ronde knollen vol kracht en leven. Toen de mensen zagen dat het groen dood was, begonnen ze wanhopig te graven. En wat vonden ze? Knollen van goud, bruin van de aarde, die warmte brachten in de kille buiken.” „En toen kwamen de schepen?” vroeg Joanna zacht. „Toen kwamen de grote Spaanse zeilschepen,” knikte de grootmoeder. „Mannen in stalen harnassen brachten de plant mee naar onze streken. Maar onze eigen voorouders waren dom en koppig! Ze zagen de groene besjes en werden er ziek van. Ze dachten dat de duivel het gewas had gestuurd en plantten het alleen in paleistuinen voor de mooie paarse en witte bloemen. Totdat de honger ook hier over de heide trok. De rogge mislukte, de mensen aten boomschors en gras. Pas toen een paar wijze boeren zich herinnerden hoe de bergmensen onder de grond zochten, staken ze de spade in het zand. En zie: onze arme Kempense grond, waar rogge en tarwe amper op wilden wassen, bleek het warmste bed voor die Zuid-Amerikaanse knol te zijn.”

Cornelia zette een grote schaal met dampende vlaai en een stenen kruik op tafel en glimlachte naar haar schoonmoeder. „En daarom vieren we vandaag het patatten feest, kinderen. Omdat we dankzij die verborgen schat weer een winter mogen overleven zonder lege magen.” Adriaan schonk een bodempje jenever in een glaasje en zette het voor zijn oude moeder neer. Buiten begon de herfstwind zachtjes te huilen over het riet van het dak van de Achtzaligheden, maar binnen, rond het vuur en tussen de dampende potten, was de familie Janssens veilig voor de naderende kou.

(Bijdrage van Wim Kuyps)

Het definitieve einde van onze kerk als huis van God.

Op zondag 27 september werd ons kerkgebouw ontwaard en definitief gesloten voor kerkelijke erediensten. Het initiatief voor deze viering lag bij onze pastorale eenheid. Het werd een mooie viering waarin de vicaris Wim Selderslaghs voorging. De opkomst overtrof onze verwachtingen. Maar dat was toe te schrijven aan de mensen van de parochies van Achterbroek, Centrum en Heuvel en enkele ramptoeristen, die wel eens wilden weten hoe zo'n ontwijding in de praktijk verloopt.

De Vicaris hield het sober en sprak treffende woorden. Hij benadrukte dat de Heer nooit heeft gevraagd om in een stenen huis te wonen. Ik ben heel mijn leven rondgetrokken in een tent. Waarom bouwt gij voor Mij geen huis van cederhout. De vicaris gaf ook aan gelukkig te zijn met de nieuwe bestemming van ons kerkgebouw als blijvende plaats voor gemeenschaps-vorming. Het koor van Kalmthout Centrum verzorgde de muzikale omkadring. Voor de feitelijk ontwijding bracht Caroline Faes een treffende bezinningstekst.

“we nemen als gemeenschap al een tijdje afscheid van onze kerk. Vandaag dwarrelt het laatste blaadje van onze boom. Het voelt kil in ons hart maar weet dat ook tijdens de winter de natuur ons al doet uitkijken naar de lente. Het sneeuwlokje, een fijn wit bloempje, komt door de kille grond piepen en verwarmt ons hart. Ook de welriekende Amalies geeft de wintermaanden extra kleur. Zo zie ik hoopvolle dingen in deze gemeenschap die al diepgeworteld zijn. Ik voel in deze geloofsgemeenschappen al stevige gezamenlijke wortels. Ik ben er zeker van dat daaruit een mooie stevige boom kan groeien. Laat deze boom maar rustig dieper wortelen”.

De ontwijding op het einde van de viering beperkte zich tot het uitspreken van de bijzondere gebeden over het altaar en de tabernakel. De ciborie werd na de communie naar de sacristie gebracht en het tabernakel bleef leeg openstaan. De godslamp werd gedoofd en het altaar werd volledige vrijgemaakt. Ook de steen met de relikwie werd verwijderd. Aansluitend bood de pastorale eenheid een receptie aan.

Hierbij heb ik nog deze bedenking. De slotviering zou een veel warmer karakter hebben gekregen als ze had samengevallen met onze dankviering. Het zou voor onze geloofsgemeenschap een opsteker en een waardigere afsluiter zijn geweest. Voor alle duidelijkheid, voortaan zijn erg geen vieringen meer in de kerk Sint Jozef te Heide. Ons geliefde huis van God wordt een volwaardig kerktheater.

Ons parochieteam wenst al onze vrijwilligers, in welke hoedanigheid ook, heel hartelijk te danken voor hun jarenlang engagement. Wij beseffen maar al te goed dat zonder die inzet onze parochie nooit zo'n warme gemeenschap zou zijn geweest.

EM.

Ook voor koster Renhilde Draelants eindigt het!

Nu de Sint-Jozefskerk is ontwijd worden ook alle kerkelijke voorwerpen en attributen uit de kerk gehaald. De meeste gaan naar andere kerken in de omgeving. Vervolgens zal de gemeente verder gaan met het gebouw nog meer om te bouwen naar een volwaardig kerktheater.

Maar het gaat natuurlijk niet alleen om voorwerpen die gediend hebben om de erediensten te verzorgen en de werking van de parochie te verzekeren. Het gaat ook om personen die zich al vele jaren inzetten voor de werking van de parochie, en nu plots van de ene dag op de andere zoveel zien veranderen.

(Louis)

Renhilde Draelants is zo iemand, al vele jaren is zij de kosten, en manusje-van-alles, in de Sint Jozefskerk. Dagelijks fietste ze verschillende malen vanuit de Statielei naar de kerk. Er was niets dat het oog van Renhilde ontging, zij leefde voor haar kerk.

Ik denk dan ook dat ik niemand kwets wanneer ik op deze regels aanhaal dat wij mensen zoals Renhilde eens in het spotlicht mogen zetten. Ook haar man Louis Kockx was nooit ver weg en assisteerde haar bij het vele werk dat zij in de kerk opknapte.

Zoals de voorzitter van het kerkfabriek Eddy Marstboom in zijn artikel aanhaalt: *Wij beseffen maar al te goed dat zonder die inzet onze parochie nooit zo'n warme gemeenschap zou zijn geweest.* Zeker is dat Renhilde één van die personen is geweest waarop de parochie kon rekenen!

Heksen en spoken in Kalmthout

Uit "Het Handelsblad" van 7 juli 1868

Wie dacht dat heksenvervolgingen iets uit de donkere middeleeuwen waren, heeft het mis: in de zomer van 1868 stond Kalmthout nog even op z'n kop.

Het schijnt dat er te Calmthout op dezen oogenblik gehekt en gespookt wordt. Een brief uit die plaats meldt ons, dat een arm man sedert lang ziek ligt aan eene ongeneesbare kwael en de publieke opinie openlyk eene vrouw beschuldigt, van hem met de kwade hand geraekt te hebben. De dwaesheid gaet zóó ver dat sommige menschen de deur sluiten als die vrouw, welke koopmanschap doet, zich voor hunne woning aanbiedt. Het schijnt zelfs dat zy zelve hare waren niet meer durft rondleuren en hare dochter laet gaen, omdat men van haer niet meer koopen wil. Wy begrypen niet, dat men te Calmthout niet wyzer is. De persoon die het eerst eene zoo zware en valsche beschuldiging tegen die vrouw heeft uitgebragt, verdiende op de strengste manier gestraft te worden.

Een vat vol 'Zoete' herinneringen deel I - 1675 – 1747

Geschiedenis van het oudste café van Kalmthout

Op de hoek van Kapellensteenweg met Kerkeneind staat op nummer 157 het alom gekende café "De Zoete Inval", door de meesten gewoon "de Zoete" genoemd.

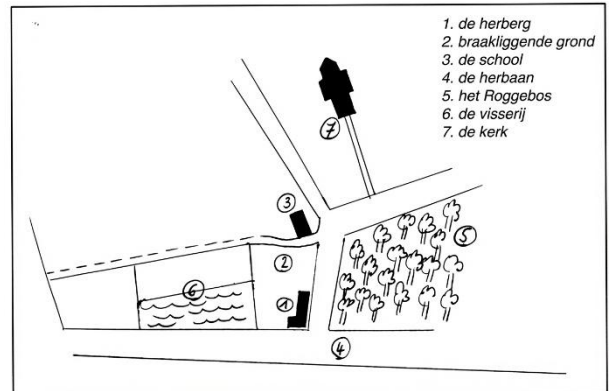

Naast kerk, gemeentehuis, pastorie en oud politiebureau bepaalt het mee het uitzicht van het Kerkeneind. Nu, maar ook honderden jaren terug was dit zo. Door middel van een historische terugblik tracht ik een overzicht te geven van de evolutie van dorpsherberg tot café. We schrijven over het oudste café in Kalmthout, een café dat begon met de oudste geschiedenis...

In 1672 bevindt zich ergens in Kalmthout de winkel van **Engelbert Michielsens**, ook Molenaers genoemd, en zijn vrouw Cornelia Pauwels de Bijl. Bij de vader van Cornelia, Pauwel Symons de Bijl, gaan ze op 7

maart van het jaar 1672 te rade en lenen van hem 1100 gulden tegen een intrest van 1%. Pauwel was de eigenaar van het oude schoolgebouw in de Dorpstraat en mogelijk werd daar winkel gehouden.

Drie jaar later, in **1675** begint de ware geschiedenis wanneer ze van de abdij van Tongerlo een stukje grond naast de nieuwe school op 't Kerkeneind in bezit nemen. De jaarlijks te betalen vergoeding bedroeg 4 stuivers (dit is het perceel waar nu de Zoeten Inval staat). Ze verhuren het pand aan Catharina Strijpers, de weduwe van meester Geeraert Paradaens. De zaak was bijzonder gunstig gelegen.

Op 18 augustus 1676 leent het echtpaar **Molenaers-De Bijl** 100 gulden van de weeskinderen Lemmens – De Greeff. Als garantie voor de terugbetaling stellen ze als onderpand hun meubelen en winkelwaren en hun twee huizen. Reeds op 18 januari 1678 wordt het huis bij de kerk van de hand gedaan en kort daarop overlijdt Engelbert Molenaars.

Ene **Joos de Vos** was al herbergier en eigenaar van de Kalmthoutse brouwerij “Het Meuleken”. Hij en zijn vrouw, Clara Cleiren, krijgen het huis in maart 1678 in hun bezit en gaan dit verhuren. Maar in 1685 wordt op het Kerkeneind nog een huis gebouwd, tussen de school en de herberg, het huis genaamd “Den Drijhoeck”, daar waar het politiebureau was gevestigd. Joos verkoopt in 1686 zijn herberg aan **Peeter Aertssen-Boons**. In een teruggevonden testament van 17 januari 1688 worden *Peeter en zijn vrouw Maria Swenck* als nieuwe eigenaars vernoemd. En in dit testament wordt voor het eerst de naam “Den Nachtegael” vermeld. Deze benaming zal tot op het einde van de 18de eeuw blijven bestaan. Soms werd deze naam ook al eens geschreven als Achtergael of Agtegael. Zeker was dat het uithangbord van de herberg deze van een zangvogel was. Een gewoonte uit vroegere tijden, denken we maar aan De Valck, De Swaen, De Duyf...

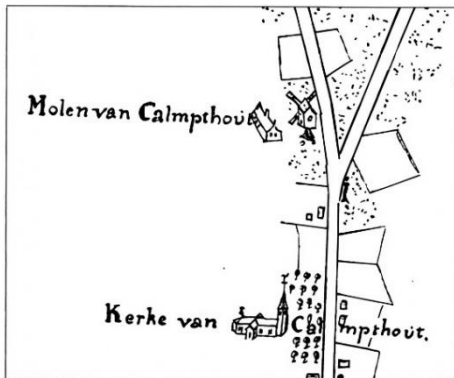
Dit koppel zijn de eerste eigenaars die zelf het huis komen bewonen. Als herbergier zal hij deze functie gedurende 30 jaar uitvoeren. In de herberg wordt bier in stevige potten geschonken en het meest gesmaakte bier waren de noemende “Cleyne bieren”, in kwaliteit niet met onze bieren van nu te vergelijken. Wij werd er ook geschonken maar deze wijnen waren er van de goedkopere soorten die een zure smaak hadden. Voor betere wijn moest je bij de pastoor of enkele notabelen zijn.

Hoe zag het eruit in de periode 1680 – 1700?

Laten we proberen ons een voorstelling te maken: we komen van de grote baan en draaien het Kerkeneind in. Rechts is alles bos, voor ons zien we de kerk met haar hof grachten. Aan de linkerkant van de zandweg zien we dan drie huizen waarvan het eerste De Nachtegaal is. Peeter Boons heeft aan zijn huis een stal bijgebouwd waarin hij een varken kweekt. Zijn naaste buur, Hendrick van Tur(e)nhout, bewoont het huis “Den Drijhoeck”. Hij is de plaatsvervanger van de schout en ex-kleermaker en houdt er de herberg. Tevens is hij ook winkelier en fabriceert sterke drank. Naast deze woning staat het schoolgebouw dat wordt bewoond door schoolmeester-koster Andries Aerts, Peeter Mollem is inwonend hulponderwijzer. In 1702 heeft Peeter Boons een poging ondernomen om zijn herberg te verkopen aan Aernout Heymans. Maar dat is niet gelukt omdat in die tijd bezwaar kon gemaakt worden door de naaste familieleden en zo de verkoop konden verhinderen in hun eigen voordeel. Hun voorrecht konden ze laten gelden door aan de schout symbolisch een gouden en een zilveren munt aan te bieden wat ook gebeurde op 8 juli 1702.

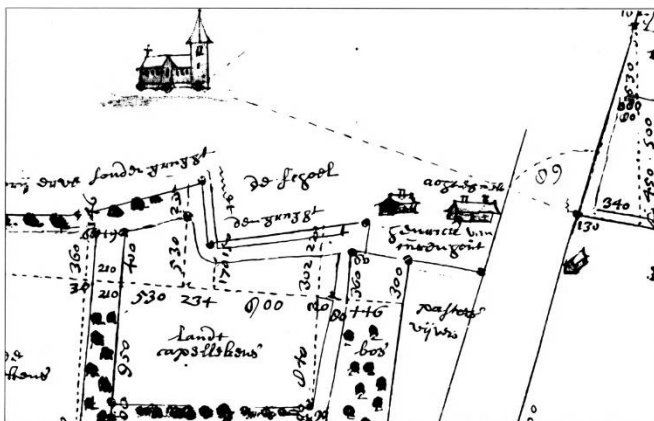
Ten tonele verscheen toen Cornelis Boons uit Wuustwezel, (de broer van Peeter) en hij wil van bloedswege de geplande verkoop beletten. Er gebeurt niets en Peeter Boons blijft waar hij is.

In 1708 vinden we ook de eerste afbeelding van het gebouw op een plan terug.

Op 9 mei 1710 laat Peter Boons voor de derde maal zijn testament opmaken waarin hij zijn vrouw tot enige erfgename maakt. In september 1716 kopen de zonen **Jan en Andries Aerts De Nachtegael** van Peeter Boons. Deze aankoop kostte hen 1025 gulden. Met hun komst krijgt de herberg een ander uitzicht en op 14 oktober 1716 vragen ze toestemming om er een kuiperij te beginnen. Allebei willen ze er "den stile, het bedrijf ende neiringe van het kuipen" uitoefenen. Daarnaast blijft de herberg bestaan, uitgebaat door hun moeder Jenneken Mollen als waardin. Jenneken is overleden op 15 december 1718. Op 1 maart ontvangt Andries de titel van "meester-kuiper". Zij verhuizen naar een

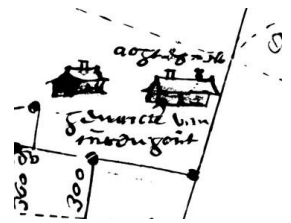
andere woning. Was het omdat de herberg zonder moeder niet meer dezelfde was, of uit financieel oogpunt? Ze leenden 200 gulden bij priester Petrus Jacobus Schoonjans en zijn zuster Catharina. Tussen de periode 1721 en 1723 proberen de twee broers drie keer De Nachtegael te verkopen.

Plan uit 1719

De twee huizen

- De Nachtegael
- Den Drijhoeck

De tekening is zeer summier maar we zien twee schouwen op het dak van de woning op de hoek. De woning heeft een lange gevel met de inkomdeur naar de noordkant gericht.

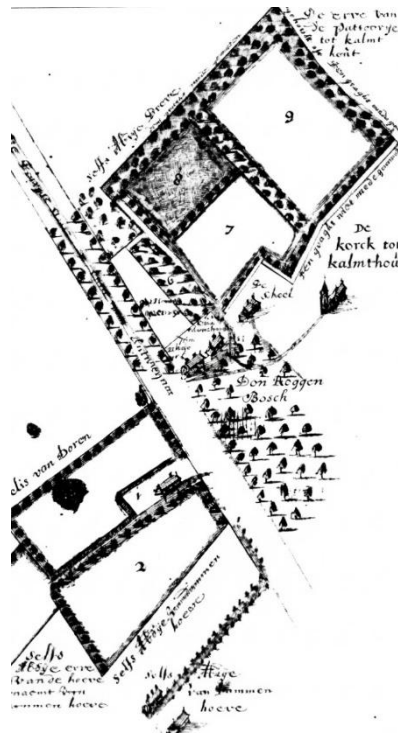
Een eerste koopdag wordt gehouden op 20 augustus 1721 met één kandidaat-koper Jan van Gooien die 600 gulden wil geven. Een tweede poging op 27 oktober 1722 en deze koopdag beging met een inzet van 600 gulden, met kandidaat koper Peeter Buijsen. Hij bezat reeds de herberg de Lelie in 't Dorp en bekleedde een hogere functie in het dorpsbestuur. Zijn laatste bod bedraagt 650 gulden en op de daaropvolgende zitting daagt er niemand weer op als koper. Onder het motto driemaal is scheepsrecht kopen begin 1723 **Jan Kintsaert en Ida Geeraerts** de zaak voor 575 gulden! Let op de waardevermindering van het pand, 1025 gulden in 1716 naar 575 gulden in 1723.

Het korte beheer van de gebroeders Aerts had de zaak kennelijk geen goed gedaan. Meester Jan Aerts raakte door drankzucht aan lagerwal maar zal desondanks schoolmeester en koster blijven tot aan zijn overlijden in 1764. Hij was in het schoolhuis zelf een eigen herberg begonnen en zijn broer Andries, de kuiper, verhuist en met hem de kuiperij.

In een akte gedateerd 18 juli 1723 staat beschreven dat het echtpaar Kintsaert-Geeraerts 300 gulden lenen van haar ouders, terug te betalen tegen 6,25% intrest, som bedoelt om De Nachtegael te voldoen. Ook zij slagen er niet direct in om de zaak te laten renderen en steken zich nog meer in de schulden. In 1725 verkopen ze alles aan **Ludovicus van Tolhuijsen**. Ze krijgen er zelfs 720 gulden voor. Maar op 28 juni 1725 laat schoonvader Frans Geeraerts weten aan de Kalmthoutse schepenen dat hij van zijn dochter nog

altijd 300 gulden plus intrest te trekken heeft. Hij verzoekt daarom beslag te leggen op de koopsom en alles te blokkeren totdat hij volledig voldaan zou zijn maar het koppel verdwijnt met de noorderzon.

De volgende koper betaalt 300 gulden aan Frans Geeraerts en mag zich op 15 mei 1725 nieuwe eigenaar noemen, Ludovicus Carolus van Tolhuijsen. Hij bewoont niet zelf De Nachtegael maar verhuurt die voor 40 gulden per jaar aan Cornelis Cools. Maar bij Cornelis blijft de klandizie ondermaats en na drie jaar had hij reeds voor meer dan 62 gulden schulden bij zijn bierleverancier De Kroon. Weer hangt er een verkoop in de lucht.

Laat ons terugkeren naar 1732 waarin alles opnieuw werd verkocht. **Dennis en Jenneken van Opdorp** zijn de gelukkige kopers en hij mag zich eigenaar noemen vanaf 1 juli 1732. Dennis bewoont als pachter van Tongerlo de Laerhoeve, gelegen aan de overkant van de straat ongeveer waar zich nu De Zonnedauw bevindt. In 1735 wordt Dennis aangemaand de koop te betalen maar Dennis zit financieel aan de grond. Ook van Tolhuijsen zit zonder geld en is verplicht om De Nachtegael te verkopen aan de meestbiedende.

Tijdens de eerste zitdag op 26 november 1737 ontbreekt het niet aan gegadigden. Jan Campen wil kost wat kost de herberg in handen krijgen. Zijn eerste bod bedraagt 580 gulden. Op 3 december, tweede koopdag, verhoogt hij zijn bod tot 650 gulden. Dan verschijnt er concurrentie in de persoon van Jacob Weemers, bewoner van het

Plan 1720 van het Kerkeneind toen huis Den Driehoek. De tweestrijd eindigt in het voordeel van Jan Campen met 644 gulden en lijkt de verkoop in kannen en kruiken, ware het niet dat Jan Campen nog minderjarig was. Vader Campen kocht dan het goed voor hetzelfde bedrag. Dan moest de koper twee borgen stellen, maar hij vond er geen één. Dus er was nog altijd niets verkocht. Op oudejaarsdag 1737 werd er voor de derde maal ingezet, als enige gegadigde restte nog **Jacob Weemers**. Hij rook een zaakje en schroefde zijn bod terug tot zijn eerste inzet: 620 gulden. Hij heeft twee borgen, Jan Greefs en brouwer Anthoni van den Bogaert.

En zo gaan we in 1738 het nieuwe jaar in. Maar Denis de Clerck kan met de opbrengst van verkoop slechts een gedeelte van zijn schulden afbetalen. Jacob Weemers vergrootte De Nachtegael door er een brouwerij bij aan te bouwen, waardoor het bier niet langer moest geleverd worden. Het installeren van een brouwerij betekende een serieuze investering en toch een zekere vakkennis. Er was ruimte nodig in het voorzien van een droogzolder, grote houten werkkuipen, bierketels en ander specifiek alaam. De herberg werd niet verbouwd.

Om een idee te krijgen hoe die er van binnen mogelijk uitzag, drukken we hierbij een tekening af die zich bevindt in het abdij-archief van Tongerlo. Het is een typische herbergscène uit de Kempen. De kamer is klein, het meubilair schaars. Let echter op de figuur rechts. Het zal ieder wel duidelijk zijn wat hij daar staat te doen. Bij gebrek aan modern sanitair was het in de 17de en 18de eeuw de gewoonte in een hoek van de kamer een ton te plaatsen, waar de klanten hun natuurlijke behoefte in konden doen. Ook in Kalmthout was dit een heel gewone zaak, waar niemand van opkeek. Van hygiëne had men nog geen flauw benul.

In 1747 had de herberg 5 haarden, schouwen, ovens of fornuizen. Een veestapel was niet aanwezig. Wanneer op 14 september 1747 een zieke Jacob zijn testament maakt, laat hij alle meubelen na aan zijn echtgenote, de brouwerij met uitrusting echter niet inbegrepen. Die moet ze voor de helft delen met Barbara Cornelia Weemers, een dochter uit zijn eerste huwelijk.

(bijdrage van Paul Witters met dank aan Jean Bastiaens/Calmpthoutania)

35. Van Der Velden

Bouwjaar: 1993

Architect: Jo Crepain

Duinzichtlei 13

Kalmthout

Aanvankelijk bestemd tot weekendverblijf voor een excentriek Nederlands kunstverzamelaar, was slechts een ruwe afwerking in hedendaagse materialen in combinatie met antieke meubelen gepland. Maar in 1991 werd het half afgewerkte complex verkocht.

De nieuwe eigenaars opteerden voor een meer geraffineerde en gesofistikeerde afwerking en voor extra volume voor garages en berging. Het oorspronkelijke concept, afgestemd op kunst en privacy, werd echter volledig behouden. De woning vormt een bijna perfect gelijkzijdige driehoek en is, als een Griekse tempel, autonoom als een cultuurobject ingeplant binnen de ruwe aanwezige natuur. De licht gebogen dreef die de toegang vormt tot de woning en de aan deze dreef volledig gesloten volumes over een lengte van 41 meter benadrukken het concept van privacy en natuur.

De woning is verdeeld in een opeenvolging van ruimten zonder gang waarin de centrale zitruimte meer dan 5 meter meet. De woning is volledig opgetrokken in Ytong systeem zonder luchtsponw met dakplaten in gebakken aarden potwelfsels, afgewerkt met EPDM folie.

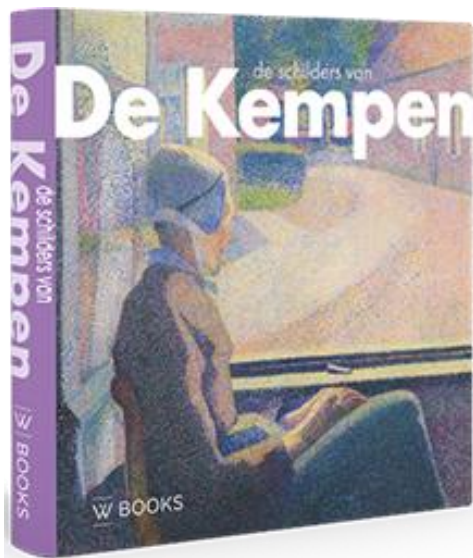
bezoek onze website www.heidevertelt.be voor nog meer foto's

Volgende week: 36: Tandartsenpraktijk Stoffels - Francken (Paul Witters)

Marina Van Aert werkte mee aan een boek...

“De Schilders van de Kempen”

In het Jacob Smitsmuseum in Mol en het Emile Van Dorenmuseum in Genk loopt een duo-tentoonstelling over de vroegere kunstkolonies in de Kempen: ‘Gemaakt om geschilderd te worden’. De Kalmthoutse Marina Van Aert werkt mee aan de tentoonstelling én aan het boek ‘De Schilders van de Kempen’ over kunstschilders in Kalmthout, Wechelderzande, Mol en Genk.

Marina hierover:

“In Mol leefde het idee om iets te doen rond schilders in de Kempen. De Kempen waren tussen 1850 en 1950 namelijk een echte hotspot voor nationale en internationale schilders. In 2007 verscheen er al een boek over de Kalmthoutse school. In de voorbereiding daarop verzamelden we heel wat informatie over schilders die naar Kalmthout kwamen om er werken te maken. Daarnaast leerde ik verzamelaars in en buiten Kalmthout kennen. Van daaruit bouwde ik nu het deel op over Kalmthout voor het boek en de tentoonstelling”.

Zowel in het boek als op de tentoonstelling vind je heel wat werken die in Kalmthout gemaakt zijn. Ook uit de collectie van de gemeente

Kalmthout hangt er een werk. De duo-tentoonstelling is een uitgelezen kans om zowel de geschiedenis van Kalmthout als de kunstenaars en hun werk beter te leren kennen”.

De tentoonstelling ‘Gemaakt om geschilderd te worden’ is te bezoeken in het Jacob Smitsmuseum in Mol (97 werken) en het Emile Van Dorenmuseum in Genk (55 werken). Wie beide tentoonstellingen bezoekt, krijgt een prent cadeau. Tentoonstelling loopt vanaf nu tot 17 januari 2027. Voor 27,95 € kan u dit boek ‘De Schilders van de Kempen’ aankopen bij Visit Kalmthout-Putsestwg 131.

(bijdrage van Paul Witters)

Binnenrenovatie van het “kapelleke” gestart

Deze week werd er gestart met de binnenrenovatie van de kapel in Heide. Leden van de werkgroep zijn gestart met het volledig proper maken van het plafond en de muren.

Vervolgens is het terug aan de gemeentediensten om de bezetting bij te werken en moet er nog een periode voorzien worden voor droging.

Nadien zullen de mensen van de werkgroep starten met de schilderwerken en het herinrichten van de kapel.

Na de ontwijding van de kerk moesten alle kerkelijke voorwerpen verwijderd worden. Enkele van deze voorwerpen komen later in het

kapelleke terecht, zo zal een nieuw Mariabeeld in de nis worden geplaatst.

De heropening van de kapel is in het najaar gepland.

125 jaar wielersport

In 2027 vieren de Kalmthoutse wielersportclubs 125 jaar wielersport in onze heidegemeente. Het begon in 1902 allemaal met de Sint-Jacobsvrienden in Kalmthout-dorp en de Sint-Pietersvrienden op de Kalmthoutse hoek. De Kalmthoutse wielersportactiviteiten zullen in 2027 het thema sterk naar voor brengen.

De organisatoren zijn hun bewust van het feit dat er ongetwijfeld nog heel wat verhalen, krantenknipsels en vooral foto's in schuiven verborgen zitten en doen een oproep om deze boven te toveren en hiervoor contact op te nemen met wielersportclub Wieka: info@wieka.be Zij zullen u dankbaar zijn!

Weerspreuken oktober!

Oktober nat en koele, de winter zachte en zwoele.

Houden de bomen hun blaren lang, wees dan voor een strenge winter bang.

Geeft de herfst veel mist en nevel dagen, in de winter zal de sneeuw u plagen.

Uit de oude doos

Deze week een foto genomen vanuit de Driehoekstraat met zicht op de kerk en tussen de bomen verscholen de oude pastorie. Bebouwing was er nog niet veel in de Driehoekstraat, de weg was nog gekasseid.

